

הוספות לאגרת תקנה – עמ' קפז-ח

בעזה"ש

א) "תנו רבנן: שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר גבנה. אמר להם רבן גמליאל לתקמים: 'כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת המינים?' ירד שמואל הקטן ותקנה..." (ברכות כח ע"ב)

"כל הברכות של התפילה, שהן מלאות חסד ואהבה, ראוי לתקן כל חכם הראוי למעלה רוממה כזאת, לערוך תפילות קבועות לגוי קדוש ועם חכם ונבון. אבל ברכה זו של התפילה, שבתוכה אצורים דברים של שגגה ומשטמה, והאדם באשר הוא אדם אי-אפשר כלל שלא תמצא בקרבן איזו שגגה טבעית לאויבי נפשו ורודפי עמו, צריכה היא לבוא דווקא ממי שכולו טהור וקדש לדי', שתכונת השגגה הטבעית אין בלבבו כלל, ורק מפני שעל-ידי תקלתם של הרשעים המכשילים מחוסרת החתגלות של התכלית הכללית, יעתור אל ד' להדוך אותם¹. אבל אם ישאר בלבבו איזה רגש כל-דהו של שגגה מפני ההתנגדות הטבעית, אף שהיא קודש לדי' בהתחלתה, מכל-מקום תגבר בלב להיות גם-כן לשגגה טבעית חוץ משורת הפנה האמיתית. על כן עמד שמואל הקטן ותיקנה, ורק הוא באמת ראוי לה, כי הוא אשר דרש תמיד 'בנפול אויבך אל תשמח' וגו'², והסיר מלבבו כל רגש שגגה גם לשונאי נפשו, והוא כשיתעורר לתקן ברכה למינים לא תמצא בה כי-אם רגשת לב טהור לתכלית הטוב האמיתי הכללי"³ (הראי"ה קוק, עולת ראיה, א; רעח)

ב) "בדור האחרון... אפלו התוך הפנימי שבכל המצוות, המעשיות והאמוניות, מרשם הוא בהקשור לכנסת-ישראל ובחפץ ישועתה. אלא שההפכה של המקור הממחה את כנסת-ישראל מביאה אל כל המצוות ואל כל האמונות. אבל מכל מקום כל המקשר לחפץ ישועה לכללות ישראל בארץ-ישראל, שמבלעדי ארץ-ישראל אי-אפשר לישועה כללית שתבוא, – הרי הוא מקשר בגניזה לכל התמצית של כל האמונות וכל המצוות בלן. ולהדור בכללו ראוי שימתלו לו כל עזונותיו, שנעשים מחסרון הפכה במה שהוא עצמו מדבק וקשור בכל לב. ועל זה נאמר 'בימים ההם ובעת ההיא נאם ד' יבקש את עון ישראל ואיננו נאת חטאת יהודה ולא תמצאינה, כי אסלח לאשר אשאי' (ירמיה נ, כ)..."⁴ (הראי"ה קוק, אורות, אורות ישראל, ג; ב)

ג) "...מי שבא להתקשר אל אהבת הכלל ונפשו עופלה⁵ בקרבן בפניות פרטיות שלו, אף על פי שניצוצי טהרה של אהבת הכלל כולו גם כן יש בו, מכל מקום אין הנשמה שלו עצמה מרוכזת ומאוחדת כראוי, וממילא אין קישורו עם הכלל כולו איתן, ויוכל להיות שתכוון סגולת קישורו אל הצד הגרוע והרע שבכלל, והטוב והסגולה שבכלל תתרחק מקשר נשמתו, ואז הוא נפגם באמת הקשר הזה. ועל כן אנו מוצאים חוש טבעי בהרבה בני אדם, בעלי יראה ותורה, שאינם חפצים להתקשר כי אם באהבת הטובים שבבני אדם ובסגולת האומה. וזהו באמת דרך נכון לפני כל אותם שלא נתבררו כראוי..." (הראי"ה קוק, אורות הקודש, ג; שיט-שכ)

¹ "...ומדוך רשעים תחתם" (איוב מ, יב)

² "שמואל הקטן אומר: 'בנפל אויבך אל תשמח, ובכשלו אל יגל לבך: פן יראה ד' ורע בעיניו ותשיב מעליו אפוי' (משלי כד, יז-יח)" (אבות ד, יט)

³ "הנה עפלה, לא ישרה, נפשו בו..." (חבקוק ב, ד)

ד] "...כל הטעות של הדור היא רק מה שהם אינם יודעים, שכדי לבוא אל המטרות הטובות שהם חושקים, צריכים בני ישראל להיות מכבדים את התורה ודבקים יפה באמונת ד' ברוך הוא, שהיא אור העולם כולו וחיינו. על כן, לדעתי, לנפולים כאלה צריך להסביר פנים בזה האופן: להגיד להם כי יסוד מטרותם היא באמת רצויה, אלא... צריכים לפקוח עין לצרוף סיגיה... אנחנו צריכים להרכין את הרגשותינו הקדושות הרבה כדי לספר עם הבנים בלשון שהם נזקקים, ועם זה להאמין באמונה שלמה, שאור ד' שורה על כל יחיד ויחיד מישראל, ושפל הנסיגות לאחור אינן כי-אם שגגות גדולות, והם במדרגת יטועים בדבר מצנה... על כן, ידידי, עצתי היא שבכל האופנים לא יפקיר את בניו, ויקרבו כפי היכולת, וסופם בנדאי לתשובה, ואם הם רק יתחילו להתעורר לטובה, ישלימו בניהם אחריהם את פועלם לטובה, ורחמי ד' מרובים הם, כי הוא נוהג בחסדו כל דור..."

(הראי"ה קוק, אגרות הראיה, אגרת קיג)

ה] "...וזהו סוד יעני ורוכב על החמור"⁴ שאמרו בתיקוני זוהר שהוא דרא דעקבא דמשיחא, דהוא יטב מלגאו וביש מלברי, סוד יכולו הפך לבן – טהורי⁵. וחמור, אף על פי שיש בו סימני טומאה יותר משאר בהמות טמאות, שמהן נמצאות שיש להן סימן-טהרה אחד, מכל-מקום יש בתוכיותו קדושה, שהרי הוא קדוש בבכורה, אלא שהיא גנוזה ומוסתרת מאד, וסופה להיגלות על-ידי העילוי של פדיון..."

(הראי"ה קוק, אגרות הראיה אגרת שלב)

"מה שיש בספרים ונכנס בדבורים מן האמונה הם דרכי הספר להביא על גדם אל התמצית הפנימית של מה שהוא נשגב מהגיון ודבור, ויש אנשים שפאין יחש להנאמר מן האמונה, ויבמעמקי לבבם הם עם התמצית הפנימית שלה, ולמרות הריסות אמונתם עשו מעשים טובים בפירים. אלה הם הרעים מבחוץ וטובים מבפנים, המכונים לרוח דרא דעקבא דמשיחא דאיהו ביש מלבר וטוב מלגו, בבחינת החמור, הטמא ומכל מקום בתוכיותו גנוזה קדשה, שמתוך קדוש בבכורה, ונעלה הוא מגדר הטהרה החלית"

⁴ "גילי מאד בת-ציון, הריעי בת ירושלים, הנה מלכד לבוא לך, צדיק ונושע הוא, עני ורכב על חמור ועל עזר בן אתננות" (זכריה ט, ט)

⁵ "אדם כי יהיה בעור בשרו שאת... והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים: וראה הכהן את הנגע בעור הבשר וישער בנגע הפך לבן... נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו... ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו - וטמא את הנגע. פלו הפך לבן - טהור הוא"

"דאמר רבי יצחק: אין בן דוד בא עד שתתהפך כל המלכות למינות. אמר רבא: מאי קרא? פלו הפך לבן, טהור הוא..." (סנהדרין צו ע"א)

"...ועל פי זה יתבאר אין בן דוד בא... או בדור שכולו זכאי דהיינו זכו אחישנה, או בדור שכולו חיבי ואם כן לא יוכלו להתמהמה, ונעשה הקב"ה ברחמיו עת דודים אפילו תוך זמנו, והיינו יכולו הפך לבן טהור הוא, והבן" (רבי משה מאוהעל, ישמח משה, בא)